

STYLE FUNKCJONALNE I ICH CECHY

Styl – charakterystyczny sposób ukształtowania wypowiedzi, wynikający z wyboru określonych środków językowych ze względu na cel przyświecający nadawcy.

O wyborze stylu decydują również takie czynniki, jak:

- kto mówi,
- do kogo;
- w jakiej sytuacji,
- na jaki temat.

- konwencja językowa, która doprowadziła do powstania **stylów funkcjonalnych** (używanych w podobnych sytuacjach i w podobnych celach). Zazwyczaj wyróżnia się następujące style funkcjonalne:

1. styl potoczny- podstawowa odmiana języka, występuje prawie wyłącznie w komunikacji ustnej: w rozmowach codziennych, w kontaktach z rodziną, kolegami, w niezobowiązujących sytuacjach; ten swobodny styl nie jest jednolity: inaczej rozmawiamy ze starszymi, inaczej z dziećmi.

2. styl oficjalny- charakterystyczny dla wszelkiego rodzaju publicznych wystąpień: przemówień, dyskusji i debat, wypowiedzi związanych z życiem zawodowym, wywiadu udzielanego dziennikarzowi.

3. styl urzędowy- obowiązuje w dokumentach związanych z działalnością prawną i administracyjną, w kontaktach urzędów z obywatelami, w korespondencji między instytucjami,, w regulaminach, zbiorach przepisów, instrukcjach obsługi różnych urzędów.

4. styl naukowy – stosowany w specjalistycznych tekstach utrwalających i przekazujących wiedzę z danej dziedziny nauki.

5. styl publicystyczny – używany w publicystyce prasowej, radiowej i telewizyjnej, dotyczącej aktualnych spraw społecznych, politycznych, gospodarczych i kulturalnych. Tego typu wypowiedzi informują a także kształtują poglądy i postawy ludzi.

6. styl artystyczny- występujący w dziełach literackich, bardzo zróżnicowany; możemy na przykład mówić o stylu epoki, konkretnego autora.

CECHY STYLÓW:

1. potocznego:

- słowa nacechowane ekspresywnie, dodatnio, np. *fajny, super*, albo – częściej- ujemnie, np. *nierób, fajtłapa, doktorrek* (ironia); także słowa rubaszne, np. *rzygać, sikać; grubiańskie*, np. *olewać*;
- określenia żartobliwe, np. *gabłota* (samochód), *psiapsiółka*;
- zdrobnienia, np. *chlebuś, jedzonko*;
- zgrubienia, np. *nochal, ciacho*;
- formacje słowotwórcze na – ówka (służące skrótowości), np. *wieczorówka, kablówka*;
- stałe związki frazeologiczne ,np. *wstać lewą nogą, iść na łatwiznę*;
- wykrzykniki (*ojej, o rany*);
- onomatopeje, np. *bach, bęc*;
- zaimki wskazujące: *ten, taki*;
- zdania urwane, wtrącone; równoważniki zdań.

Styl potoczny ma obecnie najszerszy zasięg społeczny i wpływa silnie na inne style , np. na styl publicystyczny. Wiąże się to z modą na „językowy luz” i spontaniczność.

2. oficjalnego:

- dostosowanie do wzorcowej normy gramatycznej,
- ograniczenie środków ekspresji; niedopuszczalne są słowa rubaszne, grubiańskie;
- słownictwo abstrakcyjne,, np. *problem, sytuacja, warunki*,;
- słowa zapożyczone, np. *korekta*, zamiast *zmiana*, *konsolidacja* zamiast *zjednoczenie*.

3. urzędowego (w dokumentach związanych z działalnością prawną, administracyjną):

instrukcje bezosobowe,

zwroty złożone z czasownika : należy /powinien + bezokolicznik,

strona bierna czasownika,

precyzja,

urzędowa nomenklatura,

dłuższe, wielowyrazowe określenia.

4. naukowego :

duża liczba wyrazów specjalistycznych,

jednoznaczność, dążenie do precyzji sformułowań, np. posługiwanie się liczbami,

brak elementów emocjonalnych,

abstrakcyjność,

przejrzystość, logiczne uporządkowanie (służą temu np. podział na akapity,

podrozdziały, itp.),

skomplikowana budowa zdań,

zdania oznajmujące,

narracja w 3 osobie.

✓ **Popularnonaukowego (odmiana stylu naukowego; styl publikacji mających na celu popularyzację zagadnień naukowych , np. podręczników, artykułów):**

wyjaśnianie terminów specjalistycznych,

obrazowość (porównania , przenośnie) , co ułatwia zrozumienie treści,

dbałość o jednoznaczność i precyzję wyводу,

mogą pojawić się elementy oceniająco – impresywne.

5. publicystycznego (publicystyka – dział piśmiennictwa zajmujący się omawianiem aktualnych spraw społecznych, politycznych, gospodarczych i kulturalnych na łamach prasy albo w innych środkach masowego przekazu. Charakterystyczne dla niej formy wypowiedzi: Artykuł, esej, szkic, recenzja, reportaż, felieton).

Styl publicystyczny jest zależny od gatunku wypowiedzi, np. :

styl artykułów:

bogaty w środki stylistyczne,

wywód oparty na serii argumentów i kontrargumentów – logiczne uporządkowanie,

elemnty językowe wpływające na odbiorcę, np. wyrażenia nacechowane pozytywnie lub negatywnie, wprowadzenie 1 osoby liczby mnogiej,

wprowadzenie przykładów,

wyrażenie przekonań autora (użycie 1 osoby liczby pojedynczej)

styl reportażu:

zbliżony do artystycznego,

słownictwo potoczne,